

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-4-93 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 10-52/961-336
Karar Tarihi : 5.8.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Kerem Tomur, Muhammed GÜNDOĞDU

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

- Türkiye Garanti Bankası A.Ş.
Levent Nispetiye Mh. Aytar Cd. No:2, 34340
Beşiktaş/İstanbul
- Eurobank Tekfen A.Ş.
Büyükdere Cd. Tefken Tower No:209 4. Levent/İstanbul
Maslak/İstanbul

D. TARAFLAR : - Türkiye Garanti Bankası A.Ş.
- Eurobank Tekfen A.Ş.

E. DOSYA KONUSU: Türkiye Garanti Bankası A.Ş. (Garanti) ile Eurobank Tekfen A.Ş. (Eurobank) arasında 26.11.2009 tarihinde imzalanan "Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmesi"ne yönelik menfi tespit verilmesi ya da muafiyet tanınması talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 20.4.2010 tarih ve 3265 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 7.7.2010 tarih ve 2010-4-93/MM-10-258.K.T. sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu 22.7.2010 tarih ve REK.0.08.00.00-130/275 sayılı Başkanlık Önergesi ile 10-52 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda,

- Garanti ve Eurobank arasında 26.11.2009 tarihinde imzalanan "Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilemeyeceği,

- "Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmesi"nin, sözleşme taraflarının rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı,

- 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda; anılan maddede belirtilen şartların bulunduğu göz önüne alınarak, "Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmesi"ne Kanun'un 5. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde imza tarihi olan 26.11.2009 tarihinden itibaren muafiyet tanınabileceği,

görüşlerine yer verilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. Ürün Pazarı

Bildirim konusu dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı “çok markalı kredi kartları ihracı pazarı” (issuing) ve “üye işyeri edinme pazarı” (acquiring) olarak belirlenmiştir.

50 H.1.2. Coğrafi Pazar

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili coğrafi pazar, “Türkiye” olarak tespit edilmiştir.

H.2. Bildirime Konu Sözleşme

Bildirime konu Sözleşme; Eurobank’ın Garanti tarafından kurulan ve işletilen, işyerlerinden taksitli mal ve/veya hizmet satın alma, alışverişlerde para yerine kullanılabilen ödül (Bonus) kazanma, kazanılan Bonuslar’ın uygulamaya dâhil işyerlerinde mal ve/veya hizmet satın almak için kullanma imkânları tanıyan Bonus Kredi Kartı programından yararlanması ve bu esnada tarafların hak ve yükümlülüklerini, uygulama esaslarını, hizmet, iletişim ve marka standartlarının düzenlenmesini konu almaktadır. Sözleşme ile Eurobank kendi müşterilerine, Garanti’nin Bonus Kart hamillerine sağlanan avantajlara ve özelliklere sahip Bonus Kart’ını, kendi isim ve logosunu kullanmak suretiyle pazarlayabilecek, basabilecek ve operasyonel hizmetlerini verebilecektir. Ayrıca Eurobank sözleşmede belirlenen esaslara uymak kaydıyla kendisi tarafından anlaşma akdedilen Bonus üye işyerlerinde, bu kredi kartının aynı koşullar ile kullanımını sağlayabilecek ve Garanti ve Garanti’nin yetkilendirdiği üçüncü kişilerce oluşturulan ağ içerisindeki üye işyerleri ile başkaca bir sözleşme imzalamaksızın kendisi tarafından çıkartılan Bonus Kartlarının da taksit yapma, ödül kazanma vb. avantajları sağlayacak şekilde ağ içerisinde kabul edilmesi ve işlem görmesi hakkında sahip olacaktır.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.3.1. Sözleşme Hükümlerinin İncelenmesi

Bildirime konu Sözleşme’nin “Amaç ve Kapsam” başlıklı 2. maddesinde, Sözleşme’nin amacı; *“Garanti tarafından kurulan ve işletilen Bonus Kredi kartı Programı’nın Eurobank Tekfen tarafından da kullanılabilmesi ve bu kullanım esnasında tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesi”* olarak açıklanmaktadır.

Bildirim Formu’nda ise, Sözleşme’nin amacının; *“Garanti’nin Uluslararası Kart Kuruluşları ile imzalamış olduğu lisans sözleşmeleri çerçevesinde çıkartmakta olduğu ve işyerlerinden taksitli mal ve/veya hizmet satın alma, alışverişlerde para yerine kullanılabilen ödül (“Bonus”) kazanma, kazanılan Bonuslar’ın uygulamaya dahil işyerlerinde mal ve/veya hizmet satın almak için kullanma imkanları tanıyan, Garanti tarafından kurulan ve işletilen Bonus Kredi Kartı programının ve bu programın parçalarının, Eurobank Tekfen tarafından da kullanılabilmesi ve bu*

10-52/961-336

kullanım esnasında tarafların hak ve yükümlülüklerinin, uygulama esaslarının, hizmet, iletişim ve marka standartlarının belirlenmesi” olduğu ifade edilmiştir.

90 Sözleşme'nin “Uygulama Esasları” başlıklı 5. maddesi ve Bildirim Formu'nda yer alan bilgilere göre Eurobank, Bonus sistemine dâhil olduktan sonra, kendi müşterilerine, Garanti'nin “Bonus Kart” hamillerine sağlanan avantajlara ve özelliklere sahip Bonus kredi kartını, kendi isim ve logosunu kullanmak suretiyle pazarlayabilecek, basabilecek, operasyonel hizmet verebilecektir. Ayrıca Eurobank, Garanti ve Garanti'nin yetkilendirdiği üçüncü kişilerce oluşturulan ağ içerisindeki üye işyerleri ile başkaca bir sözleşme imzalamaksızın kendisi tarafından çıkartılan Bonus kartlarının da taksit yapma, ödül kazanma vb. avantajları sağlayacak şekilde ağ içerisinde kabul edilmesi ve işlem görmesi hakkına sahip olacaktır.

100 Bu kapsamda Eurobank kendi müşterilerine; Bonus marka algısına zarar vermemek ve Sözleşme'de belirtilmiş olan Bonus uygulama esasları içerisinde kalmak kaydı ile serbest ticari iradesi ve uygulama kurallarına tabi olacak şekilde Bonus kredi kartı verebilecek ve Garanti veya Garanti tarafından yetkilendirilen platform üyelerinin yanı sıra kendisi tarafından anlaşma akdedilen Bonus üye işyerlerinde, bu kredi kartının aynı koşullar ile kullanımını sağlayabilecektir. Eurobank, Bonus kredi kartı hamilleri ve üye işyerlerinin yanı sıra, platform üyelerinin sözleşme imzaladığı üye işyerlerinde de bu bankaların Bonus kart hamillerinin sahip olduğu tüm ödül ve taksitlendirme imkânlarından faydalanabilecektir.

İnceleme konusu Sözleşme'nin 4. maddesinde Sözleşme süresi ve yürürlüğe girmesi düzenlenmektedir. Buna göre;

110 *“İşbu Sözleşme, Gizliliğe ilişkin hükümleri açısından, Taraflar arasındaki görüşmelerin başlangıç tarihi olan 05.2.2009 tarihinden itibaren, diğer hükümleri açısından ise imza tarihi itibarıyla yürürlüğe girer ve hüküm ifade eder.*

İşbu Sözleşme, Sözleşme'deki hükümlere uygun olarak süresinden önce feshedilmedikçe Eurobank Tefken tarafından ilk kartın basımı tarihinden başlamak üzere 5 (beş) yıl süre ile geçerli olacaktır. Sözleşme Süresi her halükarda en geç 01.01.2011 tarihinde başlayacaktır. Sözleşme Süresi'nin sona ermesinden 1 yıl önce Taraflarca noter kanalıyla ihbarda bulunulmaması halinde Sözleşme, yeniden yapılacak müzakereler ve çalışma şartlarıyla Taraflarca mutabık kalınacak sürelerle uzatılabilecektir.”

H.3.2. Menfi Tespit Değerlendirmesi

120 Sözleşme'nin tarafları, bankacılık hizmetleri ve inceleme konusu bakımından ilgili ürün pazarı olarak belirlenen kredi kartları pazarında birbirlerine rakip durumdadırlar. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi *“Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar... hukuka aykırı ve yasaktır.”* hükmünü haizdir. Dolayısıyla “çok markalı kredi kartları ihracı pazarı” ile “üye işyeri edinme pazarı”nda faaliyet gösteren ve birbirine rakip olan Garanti ve Eurobank'ın bir kredi kartı programını paylaşmak üzere akdettikleri Sözleşme rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olup, 4. madde yasağına tabidir.

10-52/961-336

130 Ayrıca, Sözleşme'nin kapsamı ve uygulama esaslarına düzenleyen kart üyelik ücreti, faiz oranları, üye işyerlerine yönelik fiyatlandırma ve reklam gibi konuların yer verildiği 5. maddesi ile Bonus logolu Eurobank kredi kartlarının üye işyerleri ile yürütülecek kampanyalarda sahip olacağı özellikler rekabeti sınırlayıcı niteliktedir. Zira söz konusu maddelerde rakip konumundaki bankalar sunulan hizmetin fiyat unsurları sayılabilecek koşullarda birbirlerini bilgilendirecekler, bunun yanında kampanya maliyetlerinde mutabakat esasına dayanarak hizmet vermeye başlayacaklardır.

140 Yukarıdaki maddeleriyle, teşebbüsler arası rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma niteliğinde olan Sözleşme'ye, 4054 sayılı Kanun'un 4., 6. ve 7. maddelerine aykırı olmadığına dair bir menfi tespit belgesi verilmesi mümkün değildir.

H.3.3. Grup Muafiyeti Değerlendirmesi

2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında değerlendirilecek anlaşmalar üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli bir mal veya hizmetin alımı, satımı yahut yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalardır. Bir diğer ifade ile anılan Tebliğ kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte bir sözleşmenin öncelikle teşebbüsler arası dikey bir ilişkiyi düzenlemeye yönelik olması gerekmektedir.

150 Garanti ve Eurobank çok markalı kredi kartları pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerdir. Her iki banka da kredi kartları ihraç etmekte ve işyerleri ile anlaşmaları bulunmaktadır. Dolayısıyla Sözleşme'ye taraf teşebbüsler ilgili ürün pazarı bölümünde yer verilen iki pazarda da birbirine rakip konumdadırlar ve taraflar arasında yapılan Sözleşme dikey bir ilişkiye yönelik olarak düzenlenmemiştir. Bu hususlar dikkate alındığında, bildirim konu Sözleşme'yi 2002/2 sayılı Tebliğ'in kapsamında bir değerlendirmek mümkün değildir.

H.3.4. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

Menfi tespit alamayan ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in sağladığı muafiyetten de yararlanamadığı tespit edilen Sözleşme'ye bireysel muafiyet tanınabilmesi için Kanun'un 5. maddesinde öngörülen koşulların sağlanması gerekmektedir.

160 a) Malların üretim veya dağıtım ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması

170 Sözleşme ile birlikte çok markalı kredi kartlarına yönelik üye işyeri edinme pazarında, kapalı ağ olarak faaliyet gösteren Bonus üye işyeri ağı Eurobank kredi kartı kullanıcılarının kullanımına açılmıştır. Bu şekilde Eurobank mevcut üye işyeri ağını büyütme gereği kalmaksızın mevcut ağda ihraç ettiği kartları kullandırma imkânına sahip olacaktır. Böylelikle Eurobank, Garanti'nin mevcut üye işyeri ağından faydalanarak güçlü bir marka ile beraber çok markalı kredi kartları piyasasındaki pazar payını artırma imkânına kavuşacaktır. Bunun yanında artan üye işyeri ağı sayesinde daha kolay müşteri çekebilecek ve üye işyeri pazarındaki cirosunun yanı sıra kart kullanıcılarından elde ettiği ciroyu da artıracaktır.

Diğer yandan, Sözleşme'ye taraf bankaların program kullanımına yönelik söz konusu Sözleşme dolaylı olarak çok markalı kredi kartları hizmetinin sunulmasında gelişme ve iyileşme sağlanması amacına da hizmet etmektedir. Eurobank altyapı yatırımlarını artırmak yerine Bonus'un mevcut geniş ağdan

10-52/961-336

faydalanabilecek; yeni POS maliyeti üstlenmeyecek; mevcut ağa isterse yeni üye işyerleri eklemek suretiyle faaliyet gösterecektir. Bu anlamda sözleşme ile birlikte bir bakıma Eurobank'ın ölçek ekonomisinden faydalanması söz konusu olacaktır.

180 Ayrı POS cihazı yerleştirilmesi bankalar açısından maliyeti artıran bir unsur olduğu gibi, bu maliyetin takas komisyonuna yansıtılması sonucunda ekonominin geneline de bir maliyet yüklenmektedir. Zira bankaların POS cihazı yerleştirmek için katlandıkları maliyetleri bankalar arası işlemlerde uygulanacak takas komisyonuna yansıtıkları bilinmektedir. İhraççı banka tarafından kabulcü bankadan alınan takas komisyonu kabulcünün bunu üye işyerine; üye işyerinin de bunu fiyatlar yoluyla tüketiciye yansıtmasıyla ekonominin bütünü açısından bir maliyet haline gelmektedir. Söz konusu işbirliği bu anlamda taraf bankalara bir maliyet avantajı sunacak ve bankaların kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanmalarına olanak tanıyacaktır.

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması

190 4. madde anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmanın muafiyet alabilmesi için, yukarıda değinilen ve anlaşmanın tarafları açısından elde edilen iyileşmenin tüketiciye yansıtılması gerekmektedir. Tüketicinin yarar sağlaması açısından beklenen genellikle fiyatlar seviyesindeki düşüş olmakla birlikte, satış sonrası etkin hizmetler, ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşabilmesi, malın arzında devamlılığın sağlanması gibi koşullar da tüketicinin elde edeceği menfaat kapsamında değerlendirilebilmektedir.

200 İnceleme konusu dikkate alındığında, tüketici yararı açısından ilk bakılması gereken Eurobank'ın müşterilerinin durumunda meydana gelebilecek olası değişimlerdir. Bu bağlamda incelemeye konu anlaşma vasıtasıyla kredi kartları pazarında hâlihazırdaki Eurobank kredi kartı hamillerinin yaygın bir üye işyeri ağına sahip olan Bonus'un sağladığı ödül/puan uygulamasından faydalanmaları sağlanmış olmaktadır. Bu açıdan, Eurobank müşterilerinin Türkiye'nin en yaygın üye işyeri ağlarından birine dâhil olarak alışveriş yapma imkânına sahip olmaları tüketici yararı açısından en dikkate değer husustur.

210 Diğer taraftan, kredi kartı pazarı çift taraflı pazar özelliğindedir ve bu pazarlarda bir arz edici tarafından sunulan aynı ürüne karşı birbirini etkileyen iki farklı talep söz konusudur. Bir diğer ifade ile sunulan mal veya hizmeti talep eden iki farklı müşteri grubu bulunmaktadır. Bunlardan ilki kart kullanıcıları ikincisi ise üye işyerleridir. Kart kullanıcıları bakımından kredi kartı ne kadar çok üye işyerine sahipse karta olan talep o oranda artmaktadır. Aynı şekilde bir kredi kartı ne çok tüketici tarafından kullanılmaktaysa üye işyerlerinin o kredi kartının POS'unu kabul etmek konusundaki istekleri artacaktır. Kart kullanıcıları ve üye işyerleri arasındaki bu pozitif dışsallık nedeniyle, tüketici boyutundaki bir fayda artışının diğer bir tüketici grubu olan üye işyerine yansması söz konusudur. Dolayısıyla işbirliği ile gelen pazar payı artışıyla daha fazla tüketicinin fayda görmesi muafiyetin ilgili şartının karşılanması açısından önemlidir.

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması

Muafiyet kararı verilmesinde aranan bu ilk olumsuz şarta göre, muafiyete konu anlaşma ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına neden olmamalıdır. Bir başka deyişle sağlanan ekonomik gelişme veya fayda ile

10-52/961-336

220 tüketicinin bundan yarar sağlaması rekabetin ortadan kaldırılması sonucunda elde ediliyor olmamalıdır.

Dosya mevcudu bilgilere göre, 2009 yılı Kasım ayı itibarıyla kart cirosu bakımından Garanti'nin % ..., Eurobank'ın % ...; üye işyeri bakımından ise tarafların sırasıyla % ... ve % ... pazar payına sahip oldukları belirlenmiştir. Bu çerçevede bildirim konu işlem taraflarının toplam pazar payları çok markalı kredi kartları ihracı pazarında % ...; üye işyeri edinme pazarında %... olacaktır.

230 İlgili pazarda benzer anlaşmalar 2006 yılından beri yapılmakta olup hâlihazırda ilgili pazardaki rekabet, irili ufaklı bankaların birbirleriyle olan asimetric ve cılız rekabetinden çıkıp, pazarda öne çıkan World, Bonus, Axess, Advantage, Maximum gibi kart sistemleri arasındaki gerçek rekabete dönüşme sürecini tamamlamaktadır. Küçük ölçekli bankalar ise bu tür anlaşmalar sayesinde bu sürece dâhil olmak imkânına kavuşmaktadır. Kurul tarafından her zaman mercek altına alınması ve sonlandırılması mümkün olan bu tür geçici anlaşmaların bir diğer olumlu etkisi ise, eskiden büyük bankaların tayin ettiği rekabet şartlarında pazarda tutunmaya çalışan küçük ölçekli bankaların, anılan süreçte kart sayılarını ve üye işyerlerini artırarak güçlenme imkânı bulacak olmasıdır. Bunun sonucunda, söz konusu anlaşmalara Kurul tarafından son verilebileceği gelecekte, bu bankalar artık rekabete daha dayanıklı hale gelmiş olacaktır.

240 Sonuç olarak bildirim konu anlaşma sonucunda ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağı ve muafiyetin bu koşulunun sağlandığı neticesine ulaşılmıştır.

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlandırılması

Kanun'un 5. maddesinde öngörülen bu son koşula aykırılık, izlenen amacın elde edilmesi için rekabetin gereğinden fazla sınırlandırılması ya da rekabetin sınırlandırılmasının gereğinin dahi bulunmaması halinde olabilir. Teşebbüsler prensip olarak anlaşma ile amaçladıkları ekonomik yararların gerçekleştirilmesinde rekabeti en az sınırlayıcı yöntemi tercih etmekle yükümlüdürler.

250 Sözleşme ile amaçlanan teşebbüslerin üye işyeri ve kart kullanıcılarının sayısını artırmak ve bu yolla rakipler ile daha etkin rekabet edebilmektedir. Anılan Sözleşme de bu doğrultuda hazırlanmış ve rekabeti zorunlu olandan fazla kısıtlayıcı herhangi bir hükme yer verilmemiştir.

Bu çerçevede, Kanun'un 5. maddesinde belirtilen koşulları sağlayan bildirim konu Sözleşme'ye bireysel muafiyet verilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Türkiye Garanti Bankası A.Ş. ve Eurobank Tekfen A.Ş. arasında 26.11.2009 tarihinde imzalanan "Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmesi"ne çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,

270 2. Tarafların ilgili ürün pazarlarında rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, Sözleşme'nin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına,

3. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda; anılan maddede sayılan şartların tamamının karşılandığı göz önüne alınarak, başvuru konusu Sözleşme'ye imza tarihi olan 26.11.2009 tarihinden itibaren 5 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınmasına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.